

وطن، خاک، امنیت

انگارهٔ اعراب در فیلم‌های آکشن هالیوود

کارین گوین ویلکینز

مترجم: دکتر عبدالله بیچرانلو
استادیار ارتباطات، انجمن راه تهران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تهران ۱۳۹۴

سرشناسه	ویلکینز، کارین گوین ۱۳۶۲ هـ - Wilkins, Karin Gooin
عنوان و نام پدیدآور	وطن، حاکم: نسبت آثارهای اعراب در فیلم‌های اکشن هالیوود / نویسنده کارس گوین ویلکینز؛ مترجم عبدالله بیچرانلو [ویراستار: سیده راضیه یاسینی]
مشخصات نشر	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت مطبوعات و اطلاع‌رسانی و دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۱۶۹ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۴۳-۷
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یافتگی	عنوان اصلی: Home/Land/ Security: With We Learn about Arab Communities from Action-Adventure Films, 2009
موضوع	اعراب در سینما
موضوع	سینما -- ایالات متحده -- نقد و تفسیر
شماره افزودن	بیچرانلو، عبدالله، ۱۳۵۹ - مترجم
شماره افزودن	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
شماره افزودن	ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها
ردمندی کنگره	PN۱۱۱۵/۹/۴۳۵۲۹۲۷
ردمندی دیویی	۷۹۰/۳۳۵۲۹۲۷
شماره کتابشناسی	۴۱۱۱۷۳

وطن، خانه، امنیت

بازنمایی جوامع خاورمیانه، فیلم‌های اکشن هالیوود

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات و دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها

نویسنده: کارین گوین ویلکینز

ترجمه: عبدالله بیچرانلو

گرافیک و ویراستاری علمی: سیده راضیه یاسینی

توبت چاپ: اول - بهمن ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۲۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۴۳-۷

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات و دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها محفوظ است. در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

صندوق پستی: ۶۲۷۴-۱۴۱۵۵، تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳، دورنگار: ۸۸۹۲۰۷۶، Email: nashr@ric.ir

فهرست مطالب

سخن ناسر

مقدمه مترجم / ۱

سپاسگزاری / ۳

۱. درآمد / ۷

تسوق‌شناسی رسانه‌ای / ۱۷

تمايزسازی و تبعيض / ۲۱

حافظه رسانه‌ای / ۲۵

معه آمريکايي عرب و هويت / ۲۹

رويك : پژوهش / ۳۷

تسركت بندگان پژوهش / ۴۰

تجربه تماشاى فرهنگى - ماجراجويانه / ۴۱

آنچه از فيلم‌هاى اکشن درباره امنيت داخلى | امريكا | فرامى گيريم / ۴۲

۲. هراس از «ديگرى» به نام امنيت / ۴۵

هراس از ديگرى در سينماى اکشن - ماجراجويانه / ۴۹

شخصيت‌پردازى ضدقهرمان / ۵۰

غيرانسانى / ۵۰

بيگانه غيرسفيدپوست / ۵۳

مسلمان/غيرمسيحى / ۵۷

مردان كنيف/ زنان زيبا / ۶۱

يادآورى ضدقهرمان / ۶۲

ارزيابى ضدقهرمان / ۶۶

هراس از ديگران به نام امنيت / ۷۱

۳. تصویربرداری از میهن و هراس در فضای جهانی / ۷۵

- تصویربرداری از مکان‌ها / ۸۰
- تصویربرداری از خاورمیانه / ۸۵
- شناخت خاورمیانه / ۸۵
- هراس از خاورمیانه / ۸۶
- تصویربرداری از هراس و ترور / ۸۹
- رنالیزم سینمای اکشن و ارتباط با واقعیت / ۹۵
- تصویربرداری از میهن و هراس / ۹۸

۴. پیروزی بر اهریمن در دفاع از میهن / ۱۰۱

- قهرمان بزرگ آمریکایی / ۱۰۶
- آمریکایی - اروپایی سفیدی‌پوست / ۱۰۶
- گرایش تهفته مسیحی / سکولار / ۱۱۳
- جو. قهرمان غالب فیلم‌های اکشن / ۱۱۵
- قهرمان تنها / ۱۱۷
- پیروز، بر اهریمن / ۱۲۲

۵. بازیگری در بازنمایی جوامع خدشه‌دار فرهنگ عامه‌پسند آمریکا / ۱۲۵

- راهبردهای برای تغییر / ۱۲۰
- کار در صحنه / ۱۲۱
- فعالان رسانه‌ای / ۱۲۰
- مشاوران / ۱۲۴
- گونه‌ها (ژانرها) / ۱۲۷
- فعالیت موازی صنعت رسانه / ۱۴۴

سخن‌نشر

بی‌شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه، هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد و با انحراف فرهنگ، هر چند جامعه از بُعدهای اقتصادی، سیاسی، صنعتی و نظامی قدرتمند و قوی باشد، ولی پیچ و میان تهی است. اگر فرهنگ جامعه‌ای وابسته و مرتزق از فرهنگ غرب باشد، ناچار دیگر ابعاد آن جامعه به جانب مالف و اس‌نا می‌کند و بالاخره در آن مستهلک می‌شود و موجودیت خود را در تمام ابعاد از دست می‌دهد. (مینی^(۱)، ص ۱۵: ۱۶)

رشد و توسعه اقتصادی و یا سیاسی بدون توجه به ارزش‌های بالای فرهنگی می‌تواند موجبات سستی و اعوجاج در اصول اعتقادی و ملی جامعه را فراهم آورد. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با انجام تحقیقات و طرح‌های پژوهشی و نیز برگزاری نشست‌های علمی با اصحاب علم فرهنگ و ارثه نتایج حاصل در قالب «گزارش پژوهش» و یا «کتاب»، تلاش خود را صرف گسترش ارزش‌های علمی و فرهنگی می‌کند. امید است با بهره‌گیری از توان علمی پژوهشگران، بتوان گام مؤثری در توسعه علمی جامع کشور برداشت.

اثر حاضر، پژوهشی است که در دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها به انجام رسیده و با همکاری پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات منتشر شده است.

یادآوری می‌شود، مطالب مندرج در کتاب حاضر لزوماً منعکس‌کننده دیدگاه‌های پژوهشگاه نیست.

مقدمه مترجم

در طول قرون اخیر به ویژه قرن نوزدهم، کشورهای استعمارگر همچون انگلیس و فرانسه، به منظور بهره‌برداری بهینه از ممالک شرقی، مطالعات گسترده‌ای را نیز در خصوص شرق، از جمله خاورمیانه انجام دادند و برای اجرای این مطالعات، مراکز شرق‌شناسی، ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی متعددی را تأسیس کردند. نگارنده وحشت‌آمیز بسیاری از مردمان غرب و به طور خاص در آمریکا رابطه نزدیکی با موضوع شرق‌شناسی بین‌خبیگان سیاسی، مطبوعاتی و اجتماعی آمریکایی دارد. محققانی چون سعید، سردار و کریم نشر دهانده شرق‌شناسی، ایدئولوژی مسلط در روابط غرب با جهان اسلام است. شرق‌شناسی، روایتی واقع‌نما را به کار می‌گیرد که در آن واقعیت متفاوت اجتماعی و فرهنگی از شرق، بدیهی انگاشته می‌شود؛ واقعیتی که تفاوت از همتای غربی آن است. این روایت با تلاش شرق‌شناسان ارائه می‌گردد و درست بودن آن، بدیهی انگاشته می‌شود. در واقع، نوعی اهریمن‌نمایی، ویژگی همیشگی این طرز تفکر بوده است. کریم، تکرار تصاویر شرق‌شناسانه از اسلام و مسلمانان را در رسانه‌های آمریکایی نشان می‌دهند. تبیین می‌کند که تصویر اسلام به مثابه تهدید، به گفتمان غالب در آمریکا تبدیل شده است. در اثر بیس در نزد خانم ویلکینز تلاش کرده است در تحقیقی که با رویکردی کیفی و با اجرای دقیق روش مصاحبه کانونی انجام داده است، دریافت جمعی از مخاطبان آمریکایی فیلم‌های ساخته شده در هالیوود در ژانر اکشن-ماجراجویانه را مطالعه و از این طریق، دریافت مخاطبان را از این فیلم‌ها تحلیل کند. او توانسته است حاکمیت چارچوب شرق‌شناسانه غالب بر متون این ژانر را تحلیل نموده و تأثیرپذیری دریافت مخاطبان از این متون را عالمانه تبیین کند.

در اینجا مایلم انگیزه خودم را برای انتخاب این کتاب به منظور ترجمه توضیح دهم. در مجامع گوناگون دانشگاهی و رسانه‌ای کشور، بحث‌های زیادی در خصوص بازنمایی مساله‌دار مسلمانان و از

جمله ایرانیان در رسانه‌های غرب صورت می‌گیرد اما به دلیل این که بسیاری از این مباحث، پشتوانه نظری مناسبی ندارد، اغلب، شعارگونه و تبلیغاتی به نظر می‌رسد. از این رو، مترجم اثر پیش رو در طول سالیان گذشته، تلاش کرده است به تولید ادبیات نظری و چارچوب‌مند در این زمینه به روش‌های گوناگون بپردازد از جمله با اجرای پژوهش در این زمینه و انتشار نتایج آن در قالب کتاب و مقاله. محققان دیگری همچون آقای محمد سروی زرگر با ترجمه کتاب «سیمای بد اعراب»^۱ در این زمینه تلاش‌های مفیدی انجام داده‌اند که می‌توان امیدوار بود در آینده نزدیک شاهد انتشار ادبیات قابل اتکایی در خصوص چگونگی بازنمایی سیمای مردمان خاورمیانه در رسانه‌های غرب باشیم.

اثر حاضر، ترجمه‌ای است از کتابی با عنوان «Home/Land/Security» به معنای «وطن، خاک، امنیت» که خواجه به طور پیوسته و بدون در نظر گرفتن کج خط یا خط اریب خوانده شود، به معنای امنیت داخلی است که در واقع، عنوان وزارتخانه‌ای است که پس از حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در آمریکا تاسیس شد. کارنامه این کتاب، به این موضوع نیز توجه داشته است. عنوان فرعی کتاب، عبارت است از:

«What We Learn about Arab Communities from Action-Adventure Films»

که به منظور روان‌سازی و ساده‌سازی، عبارت «نتیجه از فیلم‌های اکشن-ماجراجویانه دربارهٔ جماعت‌های عرب فرا می‌گیریم» به «انگارهٔ اعراب در فیلم‌های اکشن هالیوود» تلخیص شده است. لازم می‌دانم از تلاش همهٔ کسانی که در ترجمهٔ انتشار این اثر نقش داشته‌اند، تشکر کنم. از دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها برای پذیرش پیشنهاد ترجمه و از پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات برای چاپ این کتاب، و از خانم دکتر سیده راضیه یاسینی برای ویراستاری تخصصی ترجمه، از خانم‌ها شهناز شفیعی‌خانی و شبنم یونسی‌خواه برای پیگیری انتشار و از خانم حمیده علی‌محمدی‌زارع برای حروفچینی متن ترجمه سپاسگزارم.

عبدالله بیچرانلو

۱۳۹۴